

БЕКІТІЛГЕН

**«Петропавл ауыр машина
жасау зауыты» АҚ
директорлар Кеңесінің шешімімен
2023 жылғы «05» қазандағы
(№00 хаттама)**

**«ПЕТРОПАВЛ АУЫР МАШИНА ЖАСАУ ЗАУЫТЫ»
АКЦИОНЕРЛІК ҚОҒАМЫНЫҢ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ САЯСАТЫ**

Петропавл қ., 2023 жыл.

1. Жалпы ережелер

1. «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының (бұдан әрі - Қоғам) сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты (бұдан әрі – Саясат) Қазақстан Республикасының қолданыстағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына және Қоғамның ішкі құжаттарына сәйкес әзірленген. Саясат Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылмақсатында ішкі бақылауды ұйымдастырудың негізгі қағидаттарын, тәсілдері менталаптарын реттейтін, сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы тұрудың басқарушылық және ұйымдастырушылық негіздерін айқындайтын Қоғамның негізгі ішкі құжаты болып табылады.

2. Осы Саясат мыналарды белгілейді:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мақсаттар мен міндеттер;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі принциптер;

3) Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны іске асыру жөніндегі міндеттемелер;

4) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар кешені;

5) осы Саясатты сақтамағаны үшін жауапкершілік.

3. Осы Саясаттың негізгі мақсаты – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау, зерделеу, шектеу және жою, Қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, Саясат субъектілерінің төзімсіздігін, Қоғамның және оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің мінез-құлықтың жоғары стандарттарына адалдығын сипаттайтын, іскерлік беделді нығайту және Қоғамға деген сенімді арттыру.

2. Қолдану саласы

4. Осы Саясат Қоғамның барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің танысуы, орындауы және бұлжытпай орындауы үшін міндетті болып табылады.

5. Осы Саясат Қоғамның корпоративтік веб-сайтында орналастырылуға жатады.

3. Терминдер мен анықтамалар

6. Осы Саясатта мынадай терминдер мен анықтамалар пайдаланылады:

1) **Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасы** – «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес туралы» Қазақстан Республикасының Заңы және сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл

мәселелері жөніндегі өзге де нормативтік құқықтық актілер;

2) **лауазымды тұлға** – акционерлік қоғамның директорлар кеңесінің, оның атқарушы органының мүшесі немесе акционерлік қоғамның атқарушы органының функцияларын жеке-дара жүзеге асыратын тұлға;

3) **мүдделер қақтығысы** – лауазымды адамдардың/қызметкерлердің жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте осы адамдардың жеке мүдделері олардың қызметтік өкілеттіктерін тиісінше орындамауға әкеп соғуы мүмкін;

4) **сыбайлас жемқорлық** – лауазымды тұлғалардың жеке өзі немесе делдалдар арқылы мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтарды өздері не үшінші тұлғалар үшін алу немесе алу мақсатында өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді заңсыз пайдалануы, сол сияқты осы адамдарға игіліктер мен артықшылықтар беру жолымен пара беру;

5) **сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық** – сыбайлас жемқорлық белгілері бар, заңмен әкімшілік және қылмыстық жауаптылық белгіленген заңсыз кінәлі әрекет (әрекет немесе әрекетсіздік);

6) **сыбайлас жемқорлық тәуекелі** – сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

7) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл** – Қоғамның сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде Компанияда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою жөніндегі өз өкілеттіктері шегінде қызметі, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу және олардың салдарын жою;

8) **сыбайлас жемқорлықтың алдын алу** – субъектінің алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

9) **қызметкерлер** – жұмыс берушімен еңбек қатынастарында тұрған жеке тұлғалар.

7. Пайдаланылған, бірақ осы Саясатта ашылмаған анықтамалар Қазақстан Республикасының заңнамасында қолданылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

4. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұру саласындағы мақсат пен міндеттер

8. Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың мақсаты лауазымына қарамастан Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық әрекеттерге тарту тәуекелін барынша азайту болып табылады.

9. Осы мақсатқа қол жеткізу үшін осы Саясат мынадай міндеттерді шешуді көздейді:

1) Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік түсінігін қалыптастыру;

2) Қоғамға, лауазымды тұлғаларға және қызметкерлерге қолданылуы мүмкін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының негізгі талаптарын жалпылау және нақтылау;

3) Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын білу және сақтау, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және алдын алу бойынша барабар рәсімдерді іске асыру міндетін белгілеу;

4) сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға және оған қарсы тұруға, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың салдарын барынша азайтуға және (немесе) жоюға бағытталған сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-шараларды әзірлеу және іске асыру.

5. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылдың негізгі принциптері

10. Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің негізгі қағидаттары:

1) **сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік** – Қоғам өз қызметі барысында сыбайлас жемқорлықтың барлық нысандары мен көріністерінен толықтай бас тарту қағидатын ұстанады.

Сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік қағидаты Қоғам атынан немесе оның мүддесіне тікелей немесе жанама, жеке немесе кез келген медиация арқылы әрекет ететін Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне қатысуға қатаң тыйым салуды білдіреді;

2) **жоғары басшылық сыбайлас жемқорлық көріністеріне ымырасыз қатынасқа ұмтылуы** – Қоғамның Директорлар кеңесі сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілік мәдениетін қалыптастыруда және компанияда сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл жүйесін құруда негізгі рөл атқарады. Қоғамның Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері сыбайлас жемқорлық көріністерінің кез келген нысандарына және барлық деңгейлерде ымырасыз қарым-қатынас туралы мәлімдеуге, осы қағидатты жеке мысалда көрсетуге, сақтауға және іске асыруға тиіс;

3) **қызметкерлерді тарту** – Қоғам өзінің лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерін Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының ережелері туралы хабардар етеді және олардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар мен рәсімдерді қалыптастыруға және енгізуге белсенді қатысуын құптайды;

4) **жазаның бұлтартпастығы** – Қоғам қызметкерлерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаған жағдайда, олардың лауазымына, еңбек өтіліне және басқа да

жағдайларына қарамастан жазаның бұлтартпастығы туралы мәлімдейді;

5) **сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл рәсімдерінің тиімділігі** – Қоғам рәсімдерді барынша ашық, түсінікті, мүмкін болатын, олардың қарапайым орындалуын және маңызды нәтиже алуын қамтамасыз етуге ұмтылады;

6) **тиісті тексеру** – Қоғам іскерлік/еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін үшінші тұлғаларды және жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа жол бермеуге және мүдделер қақтығысының болмауына тексереді;

7) **өзара іс-қимыл және үйлестіру** – Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы мемлекеттік органдармен және Қоғамның үшінші тұлғаларымен өзара іс-қимыл мен ынтымақтастықты, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл процесінде іс-қимылдарды үйлестіруді қамтамасыз етеді.

6. Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптары және оны іске асыру жөніндегі міндеттемелер

11. Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасына сәйкес жауаптылық көзделген сыбайлас жемқорлық қылмыстар/құқық бұзушылықтар (бірақ мыналармен шектелмейді):

1) егер бұл әрекеттер оның қызмет бабын пайдаланумен байланысты болса, лауазымды адам жасаған бөтеннің сеніп тапсырылған мүлкін иемдену немесе жымқыру;

2) егер бұл әрекет өзінің қызмет бабын пайдаланумен байланысты болса, лауазымды адам жасаған ақшаны және (немесе) қылмыстық жолмен алынған өзге де мүлікті заңдастыру (жылыстату);

3) егер бұл әрекет оның қызмет бабын пайдаланумен байланысты болса, лауазымды адам жасаған экономикалық контрабанда;

4) лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану, өкілеттікті немесе лауазымдық өкілеттіктерді асыра пайдалану;

5) кәсіпкерлік қызметке заңсыз қатысу;

6) пара алу, пара беру, пара беруге делдалдық жасау;

7) қызметтік жалғандық;

8) қызметтегі әрекетсіздік;

9) билікті асыра пайдалану, өкілеттікті асыра пайдалану немесе әрекетсіздік жасау;

10) абайсыздық;

11) жеке және заңды тұлғалардың заңсыз материалдық сыйақылар беруі;

12) лауазымды тұлғаның заңсыз материалдық сыйақы алуы;

13) бұрын сыбайлас жемқорлық қылмыс жасаған адамдарды жұмысқа қабылдау.

12. Қоғам, оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері сыбайлас

жемқорлыққа қарсы заңнаманы, сондай-ақ осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын сақтауға міндетті. Осы Саясатты іске асыру кезінде Қоғам оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлеріне тікелей немесе жанама, жеке немесе үшінші тұлғалар арқылы сыбайлас жемқорлық әрекеттерге қатысуға тыйым салынғанын, атап айтқанда:

1) пара ұсыну, уәде беру немесе төлеу, т. кез келген адамды өзінің қызметтік міндеттерін тиісінше орындауға итермелеу ниетімен қандай да бір қаржылық немесе өзге де пайданы/артықшылықты беру немесе беруге уәде беру;

2) қызметтік міндеттерін тиісінше орындамағаны үшін пара талап етуге, алуға немесе алуға келісуге, яғни қандай да бір қаржылық немесе өзге де пайданы/артықшылықты алу немесе алуға келісу;

3) мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдарға, сондай-ақ оларға теңестірілген тұлғаларға белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе оңайлату үшін заңда көзделгендерден басқа, сыйлықтар ұсынуға, уәде беруге немесе төлемдер жасауға;

4) төлемдер белгіленген рәсімдерді жеделдету немесе жеңілдету үшін пайдаланылуы мүмкін деген күдік туындаған жағдайда үшінші тұлғаларға төлемдер ұсынуға, уәде беруге немесе төлеуге;

5) жеке пайданың орнына Қоғамға жұмысқа орналастыру (соның ішінде уақытша) ұсыну, уәде беру немесе қамтамасыз ету;

6) үшінші тұлғалардан жоғарылатылған немесе жалған төлемдерді жеңілдетуге немесе қабылдауға;

7) Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарына қайшы келетін сыйлықтар немесе қонақжайлық көрсетуге немесе алуға.

13. Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері өздерінің кәсіби қызметінде мынадай мінез-құлық стандарттарын қатаң сақтауға міндетті:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының және осы Саясаттың талаптарын сақтауға;

2) іскерлік қатынастарда адал және парасатты болуға, лауазымдық міндеттерін атқарудың кез келген теріс пиғылды тәсілдерінен аулақ болуға тиіс;

3) Қоғамның беделін түсіретін әрекеттерге жол бермеуге;

4) қызметтік жағдайын және құпия ақпаратты, Қоғамның материалдық және материалдық емес активтерін жеке мақсаттарда пайдаланбауға;

5) заңсыз әрекеттерге немесе олардың заңдылығы мен этикасына күмән тудыруы мүмкін әрекеттерге жол бермеуге;

6) әріптестерінен сыбайлас жемқорлыққа қарсы жоғары құқықтық мәдениеттің сақталуын қолдау және талап ету;

7) Қоғамның қызметіне ұқсас қызметті жүзеге асыруда ешкімге көмектеспеу;

8) басқа қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермеуге және мұндай әрекеттерге ынталандырмауға;

9) мүдделер қақтығысы болған кезде қызметтік міндеттерді орындамау.

14. Қоғамның қызметкерлері мыналарға міндетті:

1) Қоғамның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасаудан және (немесе) оған қатысудан аулақ болуға;

2) Қоғамның мүддесі үшін немесе оның атынан сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға немесе оны жасауға қатысуға дайын болу ретінде басқалар түсіндіруі мүмкін мінез-құлықтан аулақ болуға;

3) тікелей басшыға қызметкерден туындайтын немесе туындайтын мүдделер қақтығысының мүмкіндігі туралы хабарлауға міндетті.

4) адамның отбасы мүшелерінің материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе осы тұлғаның материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе қызмет көрсетулерді берген адамдардың пайдасына жасаған әрекеті (әрекетсіздігі) үшін көрсетілген қызметтерді алуға құқығы жоқ, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) осы құқықтың шегінде болса. осы тұлғаның ресми өкілеттіктері. немесе ол өзінің қызметтік жағдайы бойынша мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал ете алады.

7. Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы әрекет ету шараларының кешені

15. Қоғам қызметінің кейбір салаларында сыбайлас жемқорлық тәуекелі туындауы мүмкін. Бұл аймақтар мыналарды қамтиды, бірақ олармен шектелмейді:

1) үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдер жасау;

2) сыйлықтар мен көңіл көтеру шығыстары;

3) персоналды басқару.

4) шешім қабылдау рәсімдерінің есептілігін, есептілігін және ашықтығын қамтамасыз ететін ұйымдық-құқықтық тетіктерді белгілеу;

5) адал бәсекелестік қағидаттарын сақтау қағидаттарына негізделеді;

6) мүдделер қақтығысының алдын алу;

7) іскерлік этиканы қабылдау және сақтау;

8) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру бойынша шаралар қабылдау;

9) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу мәселелері бойынша мемлекеттік органдармен және өзге де ұйымдармен өзара іс-қимыл.

8. Үшінші тұлғаларды тарту және үшінші тұлғаларға төлемдер жасау

16. Қоғам Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының, осы Саясаттың қағидаттары мен талаптарын бұзатын немесе Қоғамның іскерлік беделін жоғалту қаупін тудыратын үшінші тұлғаларды тартудан аулақ болады.

17. Үшінші тұлғаларды тартуға бастамашы болған Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелері үшінші тұлғалармен іскерлік ынтымақтастықты

бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін:

1) квазимемлекеттік сектордың жеке субъектілерінің сатып алулары туралы заңнамада және Қоғамның ішкі құжаттарында белгіленген рәсімдерді сақтауға;

2) келесі рәсімдерді (соның ішінде, бірақ олармен шектелмей) жүргізу арқылы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне үшінші тұлғаларды бақылауды жүзеге асыруға:

- өздерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаты мен рәсімдерінің болуын, осы Саясаттың талаптарын сақтауға және сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес саласында өзара ынтымақтастықты жүзеге асыруға дайындығын тексеру;

- іскерлік беделді және мүдделер қақтығысының жоқтығын тексеру;

- ашық ақпарат көздерінен алынған мәліметтерді пайдалана отырып, жалған кәсіпкерлікті, салықтық және басқа да берешектердің сенімділігін, болуын, қаражат көзін тексеру (Қазақстан Республикасының электрондық үкімет порталы, egov.kz, Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитеті Қазақстан Республикасы, kgd.gov.kz және т.б.);

3) жасалатын мәмілелерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы тармақты енгізуге міндетті.

4) осы Саясаттың қағидаттары мен талаптары туралы үшінші тұлғаларды хабардар етуге.

18. Қоғам үшінші тұлғалардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат пен рәсімдерді, сондай-ақ мінез-құлық стандарттарын қабылдауын құптайды.

9. Сыйлықтар және өкілдік шығыстар

19. Қоғам іскерлік сыйлықтармен және ойын-сауық шығындарымен алмасуды, соның ішінде іскерлік қонақжайлылықты бизнесті жүргізудің қажетті бөлігі және жалпы іскерлік тәжірибе ретінде таниды. Қоғам іскерлік сыйлықтар мен қонақжайлылық шығындарына қатысты адалдық пен ашықтық атмосферасын қолдайды. Қоғам жеке элементті алып тастайды, яғни жеке тұлғаға сыйлық пен басқа заттарды жеке ұсынбау.

20. Іскерлік сыйлықтармен және ойын-сауық шығындарымен алмасу, оның ішінде Қоғамның үшінші тұлғалармен іскерлік қонақжайлылығы келесі критерийлерге сәйкес болуы керек:

1) өкілдік шығыстар мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларын, Қоғамның ішкі құжаттарын толығымен сақтауға;

2) дәлелді, пропорционалды болуға, қолма-қол немесе қолма-қол ақшасыз ақша, бағалы қағаздар, бағалы металдар болмауы және басқа түрлер немесе ақшалай қаражаттардың баламалары болмауы және сәнді бұйым болмауы;

3) қызмет, әрекет, әрекетсіздік, келісім, қамқорлық, құқықтар беру, мәміле бойынша белгілі бір шешім қабылдау, келісім, лицензия, рұқсат және т.б. үшін жасырын сыйақыны білдірмейді. немесе кез келген басқа заңсыз

немесе әдепсіз мақсаттар үшін алушыға ықпал ету әрекеті;

4) Қоғам, оның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері үшін іскерлік беделін жоғалтуға әкеп соқтыратын тәуекелді тудырмауға міндетті.

21. Қоғам жүргізетін сатып алулардың кез келген ықтимал қатысушысынан сыйлықтар мен қонақжайлық қабылдауға тыйым салынады. Іскерлік сыйлықтың немесе оқиғаның осы Саясаттың талаптарына сәйкестігіне күмән туындаған жағдайда, Қоғамның лауазымды тұлғасы немесе қызметкері Қоғамның Комплаенс-офицерімен және Қоғамның тікелей басшысымен кеңесуі керек.

10. Персоналды басқару

22. Қоғам кадрлық шешімдерді қабылдау кезінде объективтілік пен адалдық қағидаттарын ұстанады. Қызметкерлерді жұмысқа қабылдау, бағалау, жоғарылату және жұмыстан босату кезінде сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін жою мақсатында Қоғам:

1) кадрларды іріктеудің және іріктеудің ашық рәсімдерін және лауазымға тиісті біліктілік талаптарын белгіленген тәртіппен әзірлейді және бекітеді;

2) еңбек қатынастарын бастау немесе жалғастыру туралы шешім қабылдағанға дейін жұмысқа орналасуға кандидаттарды олардың сенімділігіне және мүдделер қақтығысының болмауына тексеруді жүзеге асырады;

3) персоналдың қызметін бағалайды және оның қызметінің негізгі көрсеткіштерінің тиімділігі мен кәсіби жетістіктері негізінде сыйақы төлейді;

4) қызметкердің іскерлік қасиеттері мен біліктілігін ескере отырып, жоғары лауазымға жоғарылату туралы шешім қабылдайды;

5) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген негіздер бойынша қызметкермен еңбек қатынастарын тоқтату тәртібін жүзеге асырады.

23. Қоғамның лауазымды адамдарының, қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдауға келісімін Қоғамда кадр саясатын қалыптастыруға және жүргізуге жауапты құрылымдық бөлімше осы күннен бастап 5 жұмыс күнінен аспайтын мерзімде ресімдейді. Қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына сәйкес қызметке кірісу / жұмысқа қабылданады.

24. Қоғамның лауазымды тұлғалары сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамаған жағдайда, ақпарат тиісті шаралар қабылдау үшін Қоғамның Директорлар кеңесінің назарына жеткізіледі.

25. Қоғам қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қабылдамауы заңнамаға сәйкес тәртіптік жауапкершілікке әкеп соғады.

26. Қоғамның лауазымды тұлғаларының/қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шектеулерді қылмыстық жазаланатын әрекет және әкімшілік құқық бұзушылық белгілері болмаған жағдайларда сақтамауы өкілеттіктерді тоқтатуға – еңбек шартын бұзуға негіз болып табылады.

11. Мүдделер қақтығысының алдын алу және шешу

27. Мүдделер қақтығысын басқару сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрестің маңызды тетіктерінің бірі болып табылады. Компания мүдделер қақтығысына байланысты тәуекелдердің жүзеге асырылуының алдын алуға және оларды реттеуге үлкен көңіл бөледі.

28. Компанияның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері өздерінің қызметтік міндеттерін орындау кезінде Компанияның мүдделерін асшылыққа алуға және олардың жеке мүдделері Компанияның мүдделеріне қайшы келетін жағдайларды немесе жағдайларды болдырмауға тиіс. Мүдделер қақтығысы (немесе оның туындау мүмкіндігі) туындаған жағдайда Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері бұл ақпаратты Қоғамның тікелей басшысына немесе жоғары басшылығына жазбаша түрде жеткізуге міндетті.

29. Қоғамның Директорлар кеңесінің төрағасы немесе Басқарма төрағасы лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің өтініші бойынша немесе басқа көздерден ақпарат алған кезде осы Заңның талаптарына сәйкес уақтылы тиісті ден қою шараларын қабылдауға міндетті. Қоғамның корпоративтік жанжалдар мен мүдделер қақтығыстарын реттеу ережелері.

30. Қоғам Қазақстан Республикасы заңнамасының және Қоғамның ішкі құжаттарының талаптарына сәйкес аффилиирленген тұлғалардың есебін жүргізуге міндетті.

12. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау және бағалау

31. Қоғам жыл сайын Қоғамның тәуекелдерді басқару жөніндегі ішкі құжаттарына сәйкес сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтайды, бағалайды және оларды азайту бойынша шараларды әзірлейді.

32. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін сәйкестендіру мен бағалаудың мақсаты сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтамау тәуекелдеріне ұшырайтын және Қоғамның лауазымды тұлғалары мен қызметкерлерінің жеке пайда алу мақсатында да, қоғамның пайда алу мақсатында да сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасау ықтималдығы жоғары Қоғам қызметінің түрлері мен бизнес-процестерін анықтау болып табылады.

33. Сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін анықтау, бағалау сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг және сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін ішкі талдау негізінде жүзеге асырылады.

13. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг

34. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг – сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясаттың тиімділігіне, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы құқық қолдану тәжірибесінің жай-күйіне қатысты ақпаратты жинау, өңдеу, жалпылау, талдау және бағалау жөніндегі Қоғамның

қызметі, сондай-ақ Қоғамның сыбайлас жемқорлық деңгейін қабылдау және бағалау ретінде.

35. Қоғамның қызметі сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингтің мәні болып табылады. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті Қоғам өз бастамасымен жүзеге асырады, оның нәтижелері сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне ішкі талдау жүргізуге, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыруға бағытталған шараларды жетілдіруге негіз бола алады.

36. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті:

1) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша Қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің қызметін зерделеу;

2) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша бұқаралық ақпарат құралдарындағы жарияланымдарды және жеке, және заңды тұлғалардың өтініштерін зерделеу;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл мәселелері бойынша әлеуметтік сауалнамалардың нәтижелерін қарау.

37. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг нәтижелері жалпылау үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жіберілуі мүмкін.

38. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу кезінде Қоғам сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті мемлекеттік орган бекіткен Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторинг жүргізу қағидаларын басшылыққа алады.

14. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды әзірлеу, сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру

39. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар-Қоғам Басқармасы бекіткен қоғамның Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына сәйкес сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған компания қызметі үшін белгіленген ұсынымдар жүйесі.

40. Қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты Қоғамда жұмыс істейтін тұлғалардың оларды қатаң сақтауға және сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған әрекеттері мен шешімдерін анықтайды.

41. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарт Қоғамның ішкі құжаттарын әзірлеу кезінде ескеріледі.

42. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттың міндеттері:

1) Қоғам жұмыс істейтін адамдардың сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты минез-құлқын қалыптастыру;

2) сыбайлас жемқорлық көріністерін уақтылы анықтау және олардың теріс салдарларының алдын алу;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру;

4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы ағарту.

43. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру – сыбайлас жемқорлыққа төзбеушілікті көрсететін Қоғамның құндылықтар жүйесін сақтау және нығайту бойынша Қоғамның қызметі.

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру компанияның әрбір қызметкерінің борышы болып табылады және Қоғамда түсіндіру жұмыстарын жүргізу және Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген өзге де шаралар арқылы жүзеге асырылады.

44. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру — тұлғаның адамгершілік, зияткерлік, мәдени тұрғыдан дамуы және сыбайлас жемқорлықты қабылдамаудағы белсенді азаматтық ұстанымын қалыптастыру мақсатында жүзеге асырылатын, тәрбиелеу мен оқытудың үздіксіз процесі.

15. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы хабарламалар

45. Егер қоғамда сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық орын алғаны туралы қандай да бір куәлік болса, бұл туралы қоғамның корпоративтік веб-сайтында көрсетілген "жедел желіге" дереу хабарлау және (немесе) «Қазақстан инжиниринг» ҰК» АҚ Комплаенс-офицеріне, сондай-ақ өзінің тікелей және жоғары тұрған басшысына, Қоғамның Қауіпсіздік қызметіне дереу хабарлау керек.

16. Сыбайлас жемқорлықтың құқық бұзушылықтарын қызметтік тергеу

46. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық хабарламалар бойынша Қоғамда ақылға қонымды мерзімде Қоғамның тиісті құрылымдық бөлімшелерінің қатысуымен тексеру не қызметтік тергеу жүргізіледі.

47. Қызметтік тергеп-тексеру нәтижесінде сыбайлас жемқорлық фактісі анықталса, тергеп-тексерудің аяқталуы сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне мүлдем төзбеушілік қағидатына негізделген түзету шараларын қабылдау болып саналады еңбек қатынастарын тоқтату және материалдарды тиісті уәкілетті мемлекеттік органдарға беру.

17. Өзара ынтымақтастық

48. Қоғам өзара түсіністік қағидаты негізінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы уәкілетті мемлекеттік органдармен және ұйымдармен, сондай-ақ үшінші тұлғалармен ынтымақтасады:

- 1) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтар жасау жағдайлары туралы ақпарат беру;
- 2) сыбайлас жемқорлық белгілері бар бұзушылықтарға тергеп-тексеру жүргізу кезінде жәрдемдесу жолымен жүзеге асырылады;

3) сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманы сақтау мәселелері бойынша қоғамның қызметіне тексеру жүргізу кезінде үйлестіру және сыбайлас жемқорлықтың алдын алу және оған қарсы іс-қимыл бойынша бірлескен іс-шараларды әзірлеу;

4) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама мәселелеріне байланысты уәкілетті мемлекеттік органдар мен ұйымдардың сұрау салулары бойынша түсініктемелер беру/кеңестерге (кездесулерге) қатысу.

18. Жауапкершілік

49. Қоғамның лауазымды адамдары мен қызметкерлері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген жауаптылықта болады.

50. Қоғамның лауазымды тұлғалары қарамағындағы қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауының алдын алу бойынша лауазымдық міндеттерін орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

51. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны үшін тиісті шаралар қолданылған Қоғамның лауазымды адамдары мен қызметкерлері, Қазақстан Республикасы сотының заңды күшіне енген шешімінен басқа жағдайда, жауапкершіліктен және Қоғамның материалдық залалын өтеуден босатылмайды.

52. Осы Саясат талаптарының орындалуына Қоғамның лауазымды тұлғалары, қызметкерлері және құрылымдық бөлімшелері өз құзыреті шегінде жауапты болады.

53. Саясатты мүлтіксіз орындау үшін Қоғамның жаңадан тағайындалған лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері жыл сайын мүдделер қақтығысы туралы декларацияны толтырып, оған қол қоюы қажет (№ 1 және № 2 қосымшалар).

**«Петропавл ауыр машина жасау
зауыты» АҚ
сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатына
№ 1 Қосымша**

**«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының
мүдделер қақтығысы туралы декларациясы**

(декларанттың тегі, аты, әкесінің аты және лауазымы)

20__ ж. «__» _____

Бұл құжат құпия болып табылады және ол тек «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамда қолданылады. Декларацияда көрсетілген ақпарат сыртқы тарапқа берілмейді.

Декларант төмендегі сұрақтарды мұқият оқып шығып, олардың әрқайсысына «Иә» немесе «Жоқ» деп жауап беруі керек.

Декларация 1 жылға жарамды.

МӘЛІМДЕМЕ

Осы Декларацияны толтырмас бұрын мен «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясатымен таныстым.

_____/_____
(қолы, декларанттың тегі және аты-жөні)

20__ ж. «__» _____

Декларант әр парақты өз қолымен толтырып, қол қояды.

№	Сұрақтар	Иә	Жоқ
1.	Сізге немесе сіздің жақын туыстарыңызға тиесілі заңды тұлғаларды көрсетіңіз, сіз немесе сіздің жақын туыстарыңыз жеке кәсіпкер ретінде әрекеттететінін көрсетіңіз: <hr/>		
2.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамында (лауазымы, бөлімшесі) жұмыс істейтін жақын туыстарын тізімдеңіз: <hr/>		
3.	Жұмыс істеп тұрған қызметкерлер үшін: Бұл туыстар Сізге бағынышты ма, әлде Сіздің жетекшілеріңіз бе, сондай-ақ Сіз және Сіздің туыстарыңыз бір өндіріс процесіне қатыса ма, соны көрсетіңіз: <hr/>		
Сыртқы мүдделер немесе активтер			
2.	Сіз немесе Сіздің өкілдеріңіз тікелей меншік иесі, бенефициар немесе акционерсіз бе немесе басқа қаржылық мүдделеріңіз бар ма		
2.1.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамы іскерлік серіктесі болып табылатын ұйымда (контрагент, мердігер, жеткізуші және т.б.)		
2.2.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамы іскерлік серіктесі болуды жоспарлап отырған немесе әрекет ететін немесе онымен келіссөздер жүргізіп жатқан ұйымда		
2.3	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының мақсаты, мүдделері және қызмет аясы мақсаттарымен, мүдделерімен және қызмет саласымен сәйкес келетін басқа тұлғалардың (заңды немесе табиғи) қызметінде		
2.4	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамымен сот немесе өзге де іс жүргізудің тарапы болып табылатын ұйымда.		
3.	Сіз және/немесе Сіздің жақын туыстарыңыз және/немесе мүдделеріңізді білдіретін адамдар, басқару органдарының (директорлар кеңесі, Басқарма) мүшелері немесе басшы қызметкерлер (директорлар, директорлардың орынбасарлары		

	және т.б.), сондай-ақ қызметкерлер, кеңесшілер, өкілдер немесе басқа аффилиирленген тұлғалар:		
3.1.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының серіктесі болып табылатын ұйымда – (контрагент, мердігер, жеткізуші және т.б.).		
3.2.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының іскерлік серіктесі болуды жоспарлайтын немесе әрекет ететін немесе онымен келіссөздер жүргізетін, оның ішінде тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді жеткізу бойынша сатып алу рәсіміне/саудасаттықтарына қатысатын ұйымда		
3.3.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының (кез келген заңды немесе жеке тұлғалар) бәсекелестерінің қызметінде.		
Жеке мүдделер және адал бизнес жүргізу			
4.	Сіз «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамының атынан қандай да бір коммерциялық мәмілеге қатыстыңыз ба (шешім қабылдайтын, шарт талаптарының орындалуына жауапты, жұмыстарды қабылдайтын тұлға ретінде), және т. б.), онда сіз және/немесе Сіздің отбасыңыздың мүшелері (немесе ата- аналары, жұбайы, балалары, аға-інілері, апа-сіңлілері, сондай-ақ балалардың аға-інілері, апа-сіңлілері, ата-аналары, ерлі-зайыптылардың балалары және ерлі-зайыптылар) және(немесе) олардың отбасы мүшелері (немесе оларға теңестірілген адамдар) және (немесе) олардың отбасы мүшелері (немесе басқа адамдардың жеке қызығушылығы болды.		
5.	Сіз «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамның іскер серіктесіне көмек көрсеттіңіз бе, онда сіз және/немесе сіздің отбасыңыздың мүшелері (немесе ата-анасы, жұбайы(лар), балалары сияқты оларға теңестірілген тұлғалар), ағаларыңыз, апаларыңыз, апаларыңыз, апаларыңыз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары), сондай-ақ сіздің мүдделеріңізді білдіретін тұлғалардың жеке мүдделері болды ма?		

Жұмысшылардың тең құқықтары

6.	Сіздің жетекшілігіңізбен «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамда ата-анаңыз, жұбайыңыз, балаларыңыз, аға-інілеріңіз, апаларыңыз, апаларыңыз, апаларыңыз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары сияқты жақын туыстарыңыз немесе оларға теңестірілген адамдар жұмыс істей ме?		
7.	«Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамда лауазымдарда Сіздің жұмысыңыздың тиімділігін бағалауға әсер ететін сіздің жақын туыстарыңыз немесе оларға теңестірілген адамдар, мысалы, ата-аналарыңыз, жұбайыңыз, балаларыңыз, аға-інілеріңіз, апасіңділеріңіз, сондай-ақ аға-інілеріңіз, апасіңділеріңіз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары) жұмыс істей ме?		
8.	Сіз «Петропавл ауыр машина жасау зауыты» акционерлік қоғамда жұмысқа қабылдауға, жоғары лауазымға тағайындауға ықпал еттіңіз бе, жұмысты бағаладыңыз ба, жалақы мөлшерін анықтадыңыз ба немесе тәртіптік жауапкершілікке тартудан бас тартуға ықпал еттіңіз бе, әлде басқа нысанда қамқорлық сіздің жақын туыстарыңыз немесе оларға теңестірілген адамдар үшін, мысалы, ата-анаңыз, жұбайыңыз(лар), балаларыңыз, аға-інілеріңіз, апасіңділеріңіз, сондай-ақ аға-інілеріңіз, апасіңділеріңіз, ата-аналарыңыз, ерлі-зайыптылардың балалары және балалардың жұбайлары жасадыңыз ба?		
Басқа сұрақтар			
9.	Сіз жоғарыда сипатталмаған немесе мүдделер қақтығысына әкелуі мүмкін басқа жағдайларды немесе жағдайларды білесіз бе, әлде әріптестеріңіз бен жетекшілеріңізге шешім қабылдау кезінде мүдделер қақтығысында тұрғандай әсер қалдыруы мүмкін бе?		